

Online informatiebijeenkomst voor volksvertegenwoordigers

Datum:

24-03-2021 (19.30-21.00 uur) | Online via Teams

Notulist:

Het Notuleercentrum

Aanwezig:

- Gespreksleider: Frank Duenk, programmamanager RES Achterhoek
- Ca. 25 raadsleden en Frans Langeveld – Wethouder Gemeente Doetinchem en bestuurlijk trekker van de RES Achterhoek

Programma:

- Welkom
- Voorwoord wethouder Frans Langeveld
- Presentatie 'Wat is RES?'
- Vragen stellen en beantwoorden
- Presentatie 'RES Achterhoek'
- Vragen stellen en beantwoorden

Welkom

De gespreksleider opent de bijeenkomst om 19.30 uur. Deze wordt gehouden om in de communicatie naar de buitenwereld meer duidelijkheid te kunnen verschaffen over waar 8rhk Ambassadeurs - RES Achterhoek voor staat, wat er in de toekomst verwacht kan worden en in welke mate ondernemers betrokken worden bij de besluitvorming.

Voorwoord wethouder Frans Langeveld

De heer Langeveld wijdt uit over waar 8rhk Ambassadeurs - RES Achterhoek (verder in dit verslag afgekort als RES) bestuurlijk staat. Hij is hiervan de bestuurlijk trekker namens acht gemeenten. Bij het samenwerkingsverband zijn ook Waterschap Rijn en IJssel, de provincie Gelderland en netwerkbeheerder Leander betrokken.

Het doel is een zorgvuldig project neer te zetten met betrokkenheid van inwoners, stakeholders en de raden van gemeenten en provincie. Voorzien wordt op 1 juli a.s. het plan RES 1.0 aan het college te presenteren, maar het nog niet af te concluderen door de gemeenteraden. Plan Leefomgeving gaat er dan mee aan de slag om te kijken welke aanpassingen nodig zijn. In het oog staat ook zorgvuldigheid in de besluitvorming met voor de raden voldoende tijd om moties en amendementen in te kunnen dienen, zodat het plan ook draagvlak kan vinden bij alle staats- en raadfracties.

Op bestuurlijk niveau wordt verdiept wat er voor mogelijkheden zijn om energie te realiseren en hoe alle opgedane kennis vertaald kan worden naar een concreet plan. Er worden in deze fase nog geen besluiten genomen die definitief zijn. Op de agenda staan eerst nog een strategische sessie en een bestuursvergadering.

Bij de laatste paar bijeenkomsten waren veel tegenstanders aanwezig van grootschalig opwekken van energie door zon en wind, die hun gevoel uitten van achterkamertjespolitiek. Hoewel de raden

c.q. provinciale staten eigenlijke bevoegdheden hebben, wordt in deze bijeenkomst graag wijsheid opgehaald om mee te nemen naar een volgend project.

Presentatie 'Wat is RES?'

De heer Duenk houdt een presentatie genaamd 'Wat is RES?' Hierin wordt besproken dat de RES een strategische verkenning naar de toekomstige energiestrategie in de Achterhoek is en dat de RES 1.0 wordt samengesteld door de raden (gemeenten, provincie en waterschap). De uitgangssituatie valt binnen de kaders van realisatie van zonneparken en windcabines en is een directe vertaling van de afspraken gemaakt bij het Akkoord van Groenlo. Op basis van de nationale RES-aanpak wordt er gekeken naar de hoeveelheid duurzame energie, ruimtegebruik, netwerkefficiënt en maatschappelijk-bestuurlijk draagvlak. De RES kijkt naar het toekomstperspectief en heeft geen invloed op lopende initiatieven.

Vragen stellen en beantwoorden

Naar aanleiding van de presentatie komt een aantal vragen naar voren:

- *Hoe valt te motiveren dat er gekozen wordt voor zonne- en windenergie?*

De RES is gebonden aan internationale afspraken die in het kader van het Klimaatakkoord zijn gemaakt en is niet meer dan een uitvoeringsvehikel van dat beleid. Aan het rijk is een garantie geboden dat de provincies, gemeenten en waterschap verantwoordelijk zijn voor 35 kilowattuur nationaal in de vorm van zonne- en windenergie. Dat zijn de enige productiemethoden die nu grootschalig kunnen bijdragen aan onze energiebehoeften. Kerncentrales staan er bijvoorbeeld pas over vijftien jaar, dat gat moet nu overbrugd worden. En in de provincie is warmte-energie simpelweg niet mogelijk.

- *Worden lopende projecten uitgesloten van de opdrachten die vanuit de RES benoemd worden? Tellen de huidige windmolens bijvoorbeeld niet mee voor de totale opgave?*

Integendeel; de RES is verplicht om de huidige projecten mee te rekenen. Deze gaan af van de resterende opgave, maar de RES gaat niet over de besluitvorming en lokale regelgeving.

- *Hoe zit het met particuliere initiatieven?*

De RES mag alleen kijken naar grote initiatieven en niet naar kleinere particuliere initiatieven. Deze worden overigens wel meegenomen in de totale energietransitie van Nederland, maar tellen niet mee voor de RES.

- *Vanuit de verschillende raden wordt opgemerkt dat er veel onrust is onder de lokale inwoners wat betreft zeggenschap over waar grote wind- en zonneparken zouden komen. Er is daarentegen meer draagvlak voor bijvoorbeeld zonnedaken, maar de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk laat dit niet toe. Zijn er mogelijkheden om de hogere kosten van deze zonnedaken te delen met de gemeenten?*

Dit sluit precies aan op wat de meerwaarde van de RES zou kunnen zijn: verkennen waar de mogelijkheden van het netwerk zijn en welke kansen deze kan bieden voor ruimtelijke ontwikkeling.

- *De grootste discussies in de dorpen gaan over de windmolens. Nationaal gezien is er een schaarste van ruimte en moet er ook plaats blijven voor agrarisch land, huizen en*

recreatiegebied. In hoeverre wordt de lijn die in 2013 (Akkoord van Groenlo) is vastgesteld vastgehouden? Is er wendbaarheid mogelijk als het nationale draagvlak verandert?

Dit is inderdaad een groot dilemma dat ook besproken wordt in de strategische sessie met de wethouders volgende week. Er moet niet alleen rekening gehouden worden met nationale maar ook met Europese regelgeving. Het knelpunt is dat het gissen blijft of besluiten die nu genomen worden over een jaar anders genomen zouden worden. Op nationaal niveau wordt er een campagne op touw gezet om dit dilemma te verduidelijken en te koersen op zinvolle stappen vooruit. Er moet in ieder geval beweging blijven.

- *De inhoudelijke discussie over de zin van zonne- en windenergie moet in de raden in de Achterhoek niet meer gevoerd worden, want landelijk is dat al uitgetekend en uitgedacht. Dit is ook niet eerlijk ten opzichte van de bewoners die daarmee het idee krijgen dat ze daar nog inbreng over hebben. Dat bewoners zich niet gehoord voelen mag wel terug als input aan de landelijke RES. Er kan wel gediscussieerd worden over de lokale doelstellingen; verschillende groeperingen komen met berichten dat de vraag vanuit de landelijke RES naar de regio's veel te hoog gegrepen is. In geen enkel gremium wordt duidelijk of er vastgehouden wordt aan wat er in het verleden is afgesproken of dat er voldaan wordt aan verwachtingen.*

Vanuit zijn functie kan de heer Duenk antwoorden dat het bestuur dit besluit genomen heeft, maar dat het plausibel is om vast te houden aan de ambitie die destijds vastgelegd is. Als de Achterhoek een meer dan fatsoenlijk bod doet, creëert dat strategisch meer slagkracht om te zeggen "Hier staan wij voor, wij dragen ons steentje bij". De RES is zich bewust van de zorgen van actiegroepen, maar merkt ook dat door sommige van hen massaal desinformatie gedeeld wordt en beleidsmakers daarmee gemanipuleerd worden. De RES kan toezegging geven om met de raden te delen wat deze desinformatie inhoudt, maar gaat hierover niet met de actiegroepen in gesprek (**toezegging**).

- *Als er wordt doorgerekend wat in het Akkoord van Groenlo staat, waarvan de ambitie is om in 2030 energieneutraal te zijn, lijken de doelstellingen naar de gemeenten toe niet haalbaar. Kan de RES dit beamen?*

De RES beaamt dat dit een lastig punt is, want gezien de hogere kosten en de beperkte mogelijkheden tot besparing lijkt het doel niet haalbaar voor 2030. De besparingsopgave met inzichten destijds zijn nu te hoog, maar de productie die nodig is om dat verschil te compenseren is niet haalbaar.

- *Is het niet zinvol om in plaats van de aantallen te noemen van windmolens die nodig zijn, eerder de totale energievraag, dus de hoeveelheid energie die opgewekt en bespaard moet worden, te communiceren, zodat er bij de gemeenten nog ruimte blijft om naar lokale oplossingen te kijken?*

De RES gaat hier precies van uit. Er wordt gekeken naar de balans tussen het draagvlak van windmolens en de variatie van de energiemix, zoals de kosten voor de aansluiting bij het netwerk. Dit staat niet nog vast en wordt onderzocht. RES 1.0 kan dus een ijkmoment zijn, voorzichtig en doordacht. Maar zonne- en windenergie is wel een gegeven, daar kan niet aan getornd worden. Op nationaal niveau loopt RES Achterhoek zeker in de pas. Sommige regio's kiezen voor twee alternatieven en maken voor het uiteindelijke besluit in de tussentijd stappen die sowieso voor beide

opties nodig zijn. Er is ruimte om goed te overwegen waarom er gekozen wordt voor een vorm en op welke termijn.

- *Wat gebeurt er als de raden niet op één lijn komen te staan?*

De ambitie is om de grootste gemene deler te vinden, maar de RES is geen juridisch vastgelegd instrument. Met elkaar blijven praten is belangrijk, maar afdwingen kan niet. Richtinggevendheid van raadsbesluiten is wel nodig.

- *Een verontrustende ontwikkeling is dat bij verschillende stakeholders (zoals ontwikkelaars) ook veel desinformatie bestaat en dat het soms lijkt of er afkooppremies betaald worden om bepaalde zaken snel doorgedrukt te krijgen. Ook moet er gewaakt worden dat subsidiegelden van Nederland niet Europa uitlopen.*

De RES sluit zich hier compleet bij aan en benadrukt dat er aandacht is voor lokaal eigendom. Er worden eisen gesteld aan projectontwikkelaars en er wordt gekeken naar de verdeling van de lusten en lasten op meerdere gebieden.

- *Tegenstanders van windmolens willen meer zonneparken of pleiten voor wind op zee. Kan er vanuit de RES helderder gecommuniceerd worden dat er al rekening is gehouden met deze mogelijkheden en dat zonneparken bijvoorbeeld schijnoplossingen zijn omdat ze alleen overdag produceren?*

De RES komt juist hierdoor met een landelijke campagne om die desinformatie weg te nemen en heeft al plaatjes voorbereid om dit duidelijker te communiceren. De totale energiebehoefte van 2030 is 135 terawattuur; dit is maar een deel van de opgave en gaat over zon en wind. Een groot deel hiervan is al gepland als wind op zee. Wat wel onderdeel is van de RES is grootschalig zon op dak (meer dan 15.000 kilowattpiek).

Er wordt een pauze ingelast van 10 minuten. De bijeenkomst wordt voortgezet om 20.50 uur en zal een half uur langer dan gepland zijn.

Presentatie 'RES Achterhoek'

De heer Duenk start de presentatie genaamd 'RES Achterhoek'.

Deze geeft aan dat de tweede fase van start is gegaan en er allerlei geluiden zijn opgehaald uit de stakeholdersessie van 14 januari jl. Hieruit zijn verhaallijnen gemaakt als drie alternatieven die verkend zullen worden:

- 1) Denkrichting 1: 'Verrijken van bestaand duurzaam beleid van gemeenten', gebaseerd op het bestaande RODE-beleid.
- 2) Denkrichting 2: 'Ruimtelijke concentratie van opwekking van duurzame energie', met de focus op energieclusters van zonnedaken en windmolens.
- 3) Denklijn 3: 'Ruimtelijke spreiding', die uitgaat van kleinere productlocaties op bijvoorbeeld bedrijventerreinen en no-regretlocaties.

Liander zal de komende drie weken een netwerkimpactanalyse maken van alle mogelijkheden. Van belang is dat deze alternatieven richtingen zijn om informatie te vergaren, maar geen besluiten zijn.

De locaties van onderstations en korte aansluitmogelijkheden zijn bepalend voor wat mogelijk is. De randgemeenten zouden in dit geval de grootste attractie zijn voor zonneparken. Voor grotere windinitiatieven is een aparte aansluiting nodig, dus die zouden ook in het midden van de regio kunnen komen.

Het doel is om, eventueel met gecombineerde elementen, tot een voorkeursalternatief te komen en deze op 1 juli a.s. als voorlopig RES-plan aan te bieden aan de nationale RES. Deze wordt dan na het zomerreces uitgewerkt.

Vragen die naar aanleiding van de presentatie ontstaan:

- *De raden willen geen verkeerde indruk wekken dat er nog essentiële inspraak is over zaken die al beslist zijn. De voorbeelden die in de denkrichtingen genoemd worden lijken nog erg hypothetisch. Kan het niet concreter?*

De impactanalyse is eerst nodig voordat concrete stappen gezet kunnen worden. Na drie weken kunnen er keuzes gemaakt worden ten behoeve van het voorkeursalternatief.

- *De regio wil graag de insteek volgen van een fijnmazig plan, maar er wordt aangelopen tegen de harde randvoorwaarde van de ringvorming van het netwerk van Liander. Is het niet mogelijk om dit om te draaien en Liander juist de faciliterende rol toe te dragen?*

Het is ook de insteek van de RES om de investeringen vanuit Liander voor zich te laten werken en voorwaarden te bepalen. Voor Liander is het van belang om een duidelijk plan te krijgen ten aanzien van het ruimtelijk perspectief, zodat zij garantie hebben dat de investering rendeert. Zij hebben juist voorkeur voor een investering op een gedeelde visie in plaats van reactief brandjes te blussen.

- *De informatie die vandaag wordt gedeeld wordt erg gewaardeerd. Zo'n gedachtewisseling heeft in de raden nog niet plaatsgevonden. Het zou heel fijn zijn om deze aan de raden voor te leggen, ook ten behoeve van de wethouders die in oktober ter besluitvorming samenkomen.*

De heer Duenk geeft aan dat hij namens 8rhk Ambassadeurs - RES Achterhoek met plezier langskomt bij de gemeenten om meer uitleg te verschaffen, maar dat het initiatief daarvan bij de gemeenten zelf ligt. Er is daarbij de voorkeur voor een gesloten bijeenkomst om te waarborgen dat diegenen die een constructieve bijdrage willen leveren dat kunnen doen zonder systematische verstoring van actiegroepen. Transparantie blijft daarentegen belangrijk, dus mensen kunnen altijd telefonisch of per mail vragen stellen die de RES zo goed mogelijk probeert te antwoorden.

- *Liander is verantwoordelijk voor de doorrekening van de alternatieven, maar is geen onafhankelijke partij. Clustering zou voor hen financieel bijvoorbeeld het beste uitpakken. De kosten mogen echter niet de doorslag geven.*

De alternatieven zijn gebaseerd op de verschillende input van stakeholders en die opzet is gevolgd, dus alle belangen worden meegewogen. Er kan dus zeker ook een kruisbestuiving plaatsvinden van elementen uit alle drie de denkrichtingen.

- *Het is goed dat Liander met een impactanalyse komt, maar de raden moeten zelf ook over de deskundigheid bezitten om deze analyse te kunnen beoordelen. Hoe wordt dit aangepakt?*

Dit wordt als input meegenomen in de strategische sessie, net zoals de verschillende variaties van de strategische modellen. De fasering van het bos wordt hierbij ook meegenomen.

De heer Duenk dankt allen voor hun komst. Op 29 mei a.s. staat de volgende bijeenkomst gepland. De presentaties worden door de griffier aan alle aanwezigen gestuurd. De bijeenkomst wordt gesloten om 21.30 uur.